

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 227/05-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. októbra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Milana Černáka, toho času vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby Žilina, zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Ďurišom, so sídlom Poprad, 1. mája 3, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 3 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Ntv 4/2005 z 9. februára 2005, uzneseniami Krajského súdu v Žiline sp. zn. 1 Tos 77/05 zo 17. mája 2005, sp. zn. 1 Tos 45/05 z 15. marca 2005, sp. zn. 1 Tos 119/04 zo 4. januára 2005 a sp. zn. 1 Tos 98/03 z 23. novembra 2004 a uzneseniami Okresného súdu Žilina sp. zn. 29 T 37/03 z 15. apríla 2005, sp. zn. 29 T 37/03 z 27. januára 2005, sp. zn. 29 T 37/03 zo 16. decembra 2004, sp. zn. 29 T 37/03 zo 17. júna 2004, sp. zn. 29 T 37/03 z 18. marca 2004 a sp. zn. 29 T 37/03 z 27. novembra 2003, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Milana Černáka o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júna 2005 doručená sťažnosť Milana Černáka, toho času vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby

Žilina (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Ďurišom, so sídlom Poprad, 1. mája 3, v ktorej namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Ntv 4/2005 z 9. februára 2005, uzneseniami Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Tos 77/05 zo 17. mája 2005, sp. zn. 1 Tos 45/05 z 15. marca 2005, sp. zn. 1 Tos 119/04 zo 4. januára 2005 a č. k. 1 Tos 98/03 z 23. novembra 2004 a uzneseniami Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 29 T 37/03 z 15. apríla 2005, č. k. 29 T 37/03 z 27. januára 2005, č. k. 29 T 37/03 z 16. decembra 2004, č. k. 29 T 37/03 zo 17. júna 2004, č. k. 29 T 37/03 z 18. marca 2004 a č. k. 29 T 37/03 27. novembra 2003.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol 22. júla 2002 zadržaný na základe medzinárodného zatykača v Českej republike, kde bol vo vydávacej väzbe do 12. februára 2003, keď bol vydaný orgánom Slovenskej republiky. V Slovenskej republike bol vzatý do väzby na základe rozhodnutia okresného súdu sp. zn. 1 Tp 11/99 z 12. februára 2003. Väzba sťažovateľa bola predĺžená uznesením okresného súdu v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Tp 117/99 z 31. júla 2003 do 30. októbra 2003.

Dňa 20. októbra 2003 podal na sťažovateľa prokurátor obžalobu na okresnom súde, čím väzba nadobudla charakter „väzby v konaní pred súdom“, pričom väzobná lehota podľa posledného predĺženia väzby v prípravnom konaní mu uplynula 30. októbra 2003. Pretože *„procesne konajúci senát Okresného súdu v Žiline, senát JUDr. Béreša v lehote od 20. 10. 2003, dňa podania obžaloby, do dňa 30. 10. 2003, teda dňa ukončenia lehoty“* väzby v prípravnom konaní nerozhodol o ďalšej väzbe sťažovateľa v konaní pred súdom, je sťažovateľ toho názoru, že jeho *„väzba počnúc dňom 30. 10. 2003 plynie bez právne relevantného rozhodnutia príslušného súdu, táto je nezákonná a neústavná ...“*.

Podľa názoru sťažovateľa túto vadu nemohlo odstrániť ani napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Ntv 4/2005 z 9. februára 2005, ktorým sa jeho väzba predĺžila do 12. októbra 2005, *„nakoľko ako také nenadväzuje na žiadne predchádzajúce rozhodnutie*

o väzbe a bolo vykonané až po uplynutí lehoty trvania väzby, podľa posledného predĺženia väzby z prípravného konania.“.

V ďalšom období sťažovateľ namietal nezákonnosť obmedzenia svojej osobnej slobody formou žiadosti o prepustenie z väzby zo 14. apríla 2005. Okresný súd túto žiadosť zamietol uznesením sp. zn. 29 T 37/03 z 15. apríla 2005. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú krajský súd zamietol uznesením sp. zn. 1 Tos 77/05 zo 17. mája 2005. Sťažovateľ poukazuje na to, že oba súdy (okresný i krajský) opreli svoje rozhodnutia o namietané uznesenie najvyššieho súdu, hoci malo byť ich povinnosťou zaoberať sa posúdením zákonnosti jeho väzby od 30. októbra 2003.

Odvolávajúc sa na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 11/01 sťažovateľ ďalej argumentuje, že o väzbe ako procesnom inštitúte má podľa § 181 ods. 2 Trestného poriadku zásadne rozhodovať procesný súd, ktorý koná a rozhoduje vo veci samej, a keďže o jeho ďalšej väzbe nerozhodol „procesný súd“, je nezákonná.

Sťažovateľ vyslovuje názor, „že každé ďalšie či nové rozhodnutie o väzbe, teda o jej pokračovaní a ďalšom trvaní, musí nadväzovať na rozhodnutie predchádzajúce, teda nadväzovať časovo, tieto musia byť časovo prepojené. V jeho prípade táto podmienka splnená nebola, keď rozhodnutím č. 1 Tp 117/99 zo dňa 31. 7. 2003 bola obmedzená jeho sloboda formou väzobného stíhania do 30. 10. 2003, nie dlhšie..“, pričom okrem iného argumentuje aj rozhodnutiami ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 7/00 a sp. zn. I. ÚS 6/02.

Argumentácia sťažovateľa vyúsťuje do záveru, že jeho väzba po podaní obžaloby v konaní pred súdom by bola zákonná len vtedy, keby o nej bol rozhodol procesne príslušný senát okresného súdu (senát JUDr. Béreša).

Na tomto základe sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prijal vo veci jeho sťažnosti tento nález:

«Základné právo sťažovateľa podľa čl. 17, ods. 5/ Ústavy SR, resp. čl. 5, ods. 1/ Dohovoru bolo porušené postupom procesného súdu v Žiline, senát JUDr. Béreša, keď tento nerozhodol o jeho ďalšej väzbe v konaní pred súdom a naďalej drží sťažovateľa vo väzbe bez existencie relevantného a legitímneho súdneho rozhodnutia o väzbe.

Rozhodnutie Najvyššieho súdu, jeho uznesenie č. 1 Ntv 4/2005 zo dňa 9. 2. 2005 je porušením základného práva na osobnú slobodu sťažovateľa, nakoľko bolo vydané až po uplynutí lehoty väzby, na ktorú bola väzba sťažovateľa naposledy predĺžená v prípravnom konaní, toto je neúčinné.

Uznesenie Krajského súdu Žilina č. k. 1 Tos 77/05 zo dňa 17. 5. 2005 je neúčinné, je porušením základného práva sťažovateľa v čl. 17, ods. 3/ Ústavy SR, resp. čl. 5, ods. 1 Dohovoru.

Všetky rozhodnutia o väzbe sťažovateľa po 30. 10. 2003 sú neúčinné, znamenajúce po tomto dátume porušenie práva na osobnú slobodu sťažovateľa v zmysle čl. 17, ods. 5/ Ústavy SR, resp. čl. 5, ods. 1/ Dohovoru. Jedná sa o tieto v predchádzajúcich bodoch „návrhu“ nespomenuté rozhodnutia uznesenie Okresného súdu Žilina 29 T 37/03 z 27. 11. 2003, uznesenie Okresného súdu Žilina 29 T 37/03 z 18. 3. 2004, uznesenie Okresného súdu Žilina 29 T 37/03, zo 17. 6. 2004, uznesenie Krajského súdu Žilina 1 Tos 98/03 z 23. 11. 2004, uznesenie Okresného súdu Žilina 29 T 37/03 zo 16. 12. 2004, uznesenie Krajského súdu Žilina 1 Tos 119/04 zo 4. 1. 2005, uznesenie Okresného súdu Žilina 29 T 37/03 z 27. 1. 2005, uznesenie Krajského súdu Žilina 1 Tos 45/05 z 15. 3. 2005, uznesenie Okresného súdu Žilina 29 T 37/03 z 15. 4. 2005.

Ústavný súd SR v zmysle čl. 127, ods. 2/ Ústavy SR ruší tieto rozhodnutia, prikazuje súdom, ktoré porušili právo sťažovateľa vo veci nanovo rozhodnúť. Ústavný súd svojim nálezom zakazuje pokračovať v porušovaní práva na osobnú slobodu sťažovateľa.

Sťažovateľovi Milanovi Černákovi, nar. 29. 11. 1977 súd priznáva v zmysle § 50, ods. 3 v spojení s § 56, ods. 4, zákona č. 38/1993 Z. z. v znení zákona č. 124/2000 Z. z. primerané finančné zadosťučinenie v sume 2.000.000,-Sk (slovom dva milióny korún slovenských) keď ujma sťažovateľa spočíva hlavne v dĺžke nezákonného väznenia jeho osoby bez existujúceho súdneho rozhodnutia na takéto obmedzenie osobnej slobody, v pocite nespravodlivosti a márnosti domôcť sa zákonnosti a spravodlivosti, v pocite právnej neistoty počas doby od 30. 10. 2003 do dnešného dňa, t. j. jeden rok, osem mesiacov a 4 dni.

Ústavný súd ukladá porušovateľom spoločne a nerozdielne uhradiť požadované finančné zadosťučinenie, ako morálnu ujmu vyjadrenú v peniazoch sťažovateľovi v zmysle

§ 56, ods. 5, zákona č. 38/1993 Z. z. v znení zákona č. 124/2000 Z. z. do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu SR.

Porušovateľom ukladá spoločne a nerozdielne zaplatiť trovy právneho zastúpenia Milana Černáka, nar. 29. 11. 1977 v Hnúšti, bytom Rimavská Sobota, Trieda Družby 22/61, za zastupovanie v konaní pred Ústavným súdom SR vo výške 7.953,- Sk na účet advokáta Petra Ďuriša, so sídlom Poprad, ul. 1. mája č. 3, na účet vedený v ČSOB Poprad, č. ú. 1813114763/7500 do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu. “.

II.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Podľa čl. 17 ods. 3 ústavy „Obvineného alebo podozrivého z trestného činu možno zadržať len v prípadoch ustanovených zákonom. Zadržaná osoba musí byť ihneď oboznámená s dôvodmi zadržania, vypočutá a najneskôr do 48 hodín prepustená na slobodu alebo odovzdaná súdu. Sudca musí zadržanú osobu do 48 hodín a pri obzvlášť závažných

trestných činoch do 72 hodín od prevzatia vypočúť a rozhodnúť o väzbe alebo o jej prepustení na slobodu.“.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy „Do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.“.

Podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru „Každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov [pozn.: uvedených v písm. a) až f)], pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom....“

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 3 a 5 ústavy, ako aj právo podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru bez toho, aby presne označil súd, ktorý sa mal dopustiť porušenia ním označených základných práv, ako aj spisovú značku namietaného konania, a preto ústavný súd túto časť sťažnosti odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Zo sťažnosti aj z priloženej dokumentácie vyplýva, že v tých častiach, v ktorých sa sťažnosť týka uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Ntv 4/2005 z 9. februára 2005 a uznesení krajského súdu sp. zn. 1 Tos 45/05 z 15. marca 2005, sp.zn. 1 Tos 119/04 zo 4. januára 2005 a č. k. 1 Tos 98/03 z 23. novembra 2004, bola sťažnosť podaná po uplynutí lehoty ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, a preto ústavný súd v tejto časti odmietol sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní z dôvodu, že bola podaná oneskorene.

Čo sa týka uznesení okresného súdu sp. zn. 29 T 37/03 z 15. apríla 2005, sp. zn. 29 T 37/03 z 27. januára 2005, sp. zn. 29 T 37/03 zo 16. decembra 2004, sp. zn. 29 T 37/03 zo 17. júna 2004, sp. zn. 29 T 37/03 z 18. marca 2004 a sp. zn. č. k. 29 T 37/03 z 27. novembra 2003, sťažovateľ mal možnosť využiť účinné právne prostriedky v systéme všeobecných súdov, a preto ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci.

Ústavný súd sa ďalej zaoberal tou časťou sťažnosti sťažovateľa, v ktorej namietal porušenie svojich ústavných práv uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Tos 77/05 zo 17. mája

2005, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu, ktorým bola zamietnutá jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu. Sťažovateľ vo vzťahu k tomuto uzneseniu krajského súdu namietal, že tento „*takisto akceptoval uznesenie NS zo dňa 9. 2. 2005 č. k. 1 Ntv 4/2005, keď uviedol, že smerom k jeho rozhodovaniu je preň (a celý senát Krajského súdu Žilina) toto záväzné, s ohľadom na postavenie Najvyššieho súdu SR v sústave súdov, je ním viazaný, z čoho vyplýva, že ho musí rešpektovať ako zákonné ...*“. Podľa názoru sťažovateľa „*súd mal aj v tomto štádiu skúmať či väzba sťažovateľa je po 30. 10. 2003 zákonná*“, pritom namietal porušenie čl. 17 ods. 3 ústavy a čl. 5 ods. 1 Dohovoru.

Ako vyplýva z čl. 17 ods. 3 ústavy (a obdobne z čl. 5 ods. 1 Dohovoru), tento upravuje otázku zadržania fyzickej osoby, čo nie je predmetom sťažnosti sťažovateľa, pretože on nenamieta svoje zadržanie, resp. vzatie do väzby, ale zamietnutie jeho sťažnosti smerujúcej proti rozhodnutiu (uzneseniu) okresného súdu o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že sťažovateľom namietané porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru nemá priamu súvislosť s namietaným uznesením súdu, a preto uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Tos 77/05 zo 17. mája 2005 nemohlo dôjsť k porušeniu označených práv sťažovateľa. Z toho dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol sťažnosť sťažovateľa z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. októbra 2005